

qui liberè proclamant se ad peccata venialia vitanda non teneri, nec ad ea in confessione declaranda, utpotè rati se ad majorem perfectionem non obligari?

Quid plura? quot sunt, qui peccata venialia, quibus enerviter & frontosè assuescunt, nihil faciunt, quinimò contemnunt? Recitare officium inordinatim, indecorè & irreverenter, medias inter turbas & alternas confabulationes, juxta illos parum est; omittere multos ritus, pluresque cæremonias parum est; celebrare Missam cursim, tepidè, cum vestimentis sordidis, pannosis, & laceratis, parum est; detrahere proximo, indecora proferre, & in mille aliis, & singulis momentis offendere, parum & minutulum est; quinimò, si ipsis credatur, nihilum. Abstinere se, ut monet Apostulus, ab omni specie mala, & timorata habere conscientiam, ac altioris pietatis studium, est merum scrupulum, quo Sacerdotes angi dedecet. Lucere, & ardere super candelabrum & coram hominibus sacro illo igne, quem Christus Dominus venit mittere in terram; conversari in solitudine cum illo

suavissimo sponso, qui in illa solitudine loquitur ad cor sponsæ, est hypocritarum morem & fucum præ se ferre.

Hinc fit ut derideant simplicitatem justorum, & ferventiorum fratrum; eosque habeant in derisum, & in similitudinem improperii; ipsi autem, hæc omnia exempla & fervoris incitamenta respuentes, pulvere terreno excæcati, desidia obruti, & proprio sensu abundantes, huic sæculo in omnibus se conformant, ventri, somno, & otio indulgent, pretiosis se comunt vestibus, splendide epulantur quotidie, ludis, choreis, aleis intersunt assidui, negotiis sæcularibus se avidi implicant, congerendis pecuniis student, vanitati, ambitioni & præsumptioni interiùs exteriùsque dediti cernuntur, inani scientia tumidi, & inter cæteros dominatum habentes proclamantur, huc & illuc vagantes & nimis effusi, ad plateas, ad mercatorum officinas, ad ludantium societates, ad immoderatas deambulationes & vanas recreationes, ad compotantium & epulantium contubernia currunt, inter mulierum consortia confabulantes & ridentes, pretiosum tempus conterunt.

Tandem tota vita otiosi, ignavia marcentes, in licentioris vitæ luto submersi, mundani, animales, libertatis sectatores, simul & amatores hujus sæculi chimeræ, vix quidquam temporis lectioni, conscientia examini, & rerum sacrarum meditationi insumunt, cordis puritati numquam student, languidè & perfuncto iè, sine spiritu, sine zelo, divina obant ministeria; cœlica mysteria, omniaque Dei opera negligenter faciunt; usu potius quàm affectu, ut marsupium pecunia impleant, non verò ut animam adipe & pinguedine cœlesti repleant. Sic totum vitæ tempus in negligentia & vitiis ordinariis miserè transigunt.

Et quia caligine & pulvere mundano obtusos gerunt oculos, vulnera animæ suæ, egestatem cordis & proximam utriusque mortem non percipiunt; in modico iniqui, jam in majori iniqui fiunt; modica spernentes, paulatim decidunt; per totam vitam tepidi, ex ore Dei evomuntur; & dùm nomen habent quòd vivunt, mortui sunt: curationum utilitas vix in eis est, sive quia hunc statum miseri ignorant, sive quia vel utilissima remedia usu vilescunt. Quid tandem res-

tat, nisi ut occulto & justo Dei judicio suaque malitia excœcati, de abisso ad abyssum, de sacrilegio in sacrilegium ruentes, ejiciantur, fiant Deo abominabiles, & in peccato suo inscii moriantur?

Hæc est vita tepida, quæ Dei nauseam & vomitum provocat; hæc & spatiosa via quæ ad perditionem ducit. Grande periculum! terribilis exitus! Quid tamen in Clero frequentius!

Et verò, annon hæc est vera & germana plurium Sacerdotum effigies? Qui legit intelligat, & se hoc in speculo contemplatus, dicat sibi: *Cujus est imago hæc?* nonne mea?

Verùm, charissime Frater, si tibi blandiri nolis, dic, amabimus: nonne in hoc periculoso statu versatus es, & adhuc versaris? an illud negare audeas? Audi, audi, quàm veridicum de te & adversus testimonium perhibeat, & quidem fortiter, conscientia tua, si nondum effrænata te excœcet malitia. Vide ergo undè excideris, & age pœnitentiam. Devita levia delicta, quæ in te maxima essent, ut affirmat Trid. & ab omni specie mala te abstinere contende, cupiditati dominantanti insta, sis in

modico fidelis, tui status munia prompto & alacri animo exequere; nescit molimina amor; facta carnis spiritu mortifica, & vives, eme tibi aurum ignitum, ut concaleat cor tuum intra te, sequere viam arctam quæ ducit ad vitam; & quamvis tepidi Sacerdotes detrahant tibi quoniam sequeris bonitatem, constanter persevera, & dabitur tibi corona vitæ; scito quia omnes qui piè volunt vivere in hoc sæculo, persecutionem patientur; tuum animi fervorem numquam intermori & sopiri permittas: quapropter accede frequenter ad cor Jesu, ad hanc fornacem amoris igne exæstantem; hoc sacro igne accendetur cor tuum, flammescet igne charitas, accendet ardor proximos. *O ignis sancte! va illis qui ex te non ardent, qui per te non lucent!* S. Aug.

ARTICULUS X.

Pravum exemplum.

Audite hoc Sacerdotes. Quoniam vos recessistis de via, scandalizastis plurimos in lege, laqueus facti estis speculationi, & rete sparsum super Thabor, &

victimam declinastis. Undè fit verum istud Jer. 23. v. 15. *A Prophetis enim Jerusalem egressa est pollutio super omnem terram.* Proh scelus! ipsemet Propheta, qui alios edificare debet, dæmonis officium gerit, factus est laqueus ruinæ in domo Domini! O profundum & malitiæ & pœnæ barathrum! Quis hoc credat! Heu tamen! quod omnes vident, hoc gemebundi testantur. Hinc acerbè queritur Deus; laqueum ruinæ populi sui esse Sacerdotes malos. *Ose. 9. v. 8.* Hinc sic rectè concludit D. Greg. *Nullum puto majus præjudicium tolerat Deus, quàm quando nos quos ad aliorum correctionem posuit, dare exempla pravitatis cernit; quando ipsi peccamus, qui compescere peccata debuimus.* Reverà Sacerdos qui unctus est, si peccaverit, delinquere faciet populum Dei. *Lev. 4.* Quinimò ad quandam peccandi necessitatem eundem populum impellet; nam tunc populus liberè dicet: *ecquid? ipse Sacerdos qui Angelus Domini est, sciens bonum & malum, eadem quæ corripit, perpetrat: certè quantumvis increpet, eadem & nos perpetrare possumus, cùm ipse æquè strictè ac nos Dei mandata servare teneatur.*

Hinc pravo Clericorum exemplo corroboratus ipse populus, se ad foeda peccata frontosè injiciet, eaque velut aquam bibet. Nonne id ipsum experientia constat?

Væ homini illi per quem scandalum venit! Heu! si ei qui scandalizaverit unum de pusillis, expedit ut suspendatur mola asinaria in collo ejus & demergatur in profundum maris, quid erit de Sacerdote, qui positus super candelabrum ut luceat, factus est lapis offensionis & petra scandali? Ipse est sal terræ; sed si sal evanuerit, ad quid valet? ad nihilum, nisi ut conculcetur ab hominibus.

Quid plura? Ipse impius quem tu, ò Sacerdos, scandalizaveris, ille quidem in iniquitate sua morietur; sanguinem autem ejus de manu tua requiret Deus: anima tua erit pro anima illius. Quid hoc est mirum? Venit filius hominis quærere & salvum facere quod perierat; tu verò scandalum præbens, homicida es, Antichristus es factus; & sic tua culpa perit infirmus propter quem Christus mortuus est, & pro quo tu ipse, ut bonus pastor, animam tuam ponere debue-

ras. Stupendum crimen! Si vox sanguinis Abel clamavit vindictam de terra, quantum magis clamat anima fratris tui qui malitia tua in æternum perit, & cujus animam salvam facere debueras?

Angeli colligent de regno Dei omnia scandala; quantum magis scandala tua? Quid superest, nisi ut ex hoc regno ejectus, detraharis in infernum, sicut Lucifer, propter hæc scandala? O quam verè dictum est, esse quorundam peccata præcedentia ad judicium! Nonne hæc sunt peccata tua? Reverà, quoties habitu, incessu, sermone, consilio, negligentia, ignorantia, & mille aliis indecoris modis causa fuisti cur multi, sub peccato venundati, descenderunt in infernum viventes? O flagitium flagitiosissimum! Parumne est quod ipse pecces, & te in tartarum detrudas? Quid est cur fideles in eadem peccata, & in eandem damnationem involvas? Nonne bonum esset si natus non fuisses?

Quoties tamen contigit ut ea scandala nec confessus es, imò nec advertisti? Nonne ergo in falsam conscientiam & in sacrilegiorum abyssum descendisti? O peccata aliena! ò periculosa peccata! ò

proditoria scelera! ò abyssus multa! Nonne Deus strictissimè requiret ista? Quid tamen in Clero frequentius? Quis non paveat, quis non fleat? quis in cinere & cilicio pœnitentiam non agat?

Hoc tamen non sufficit, charissime Frater; nam sicut tua prava exempla serpsent sicut cancer, da nunc operam ut fluant sicut ros eloquia divina ex ore tuo, & odorifera exempla ex operibus tuis. Noli ergo erubescere evangelium, quidquid dixerint tepidi Sacerdotes. Euge serve bone, sequere coram populo viam arctam, ut impii, vias Domini tuo exemplo edocti, ad Deum convertantur, & ut tu conversus, confirmes fratres tuos quos scandalizasti. Macte animo, abjice opera tenebrarum, induere arma lucis; sic in die honestè ambula, & non nocte, sicut Nicodemus; ut illi quos delinquere fecisti, jam ex operibus tuis te considerantes, glorificent Deum. Væ tibi, si id alacriter non fiat!

ARTICULUS XI.

Falsa Conscientia.

Quid falsa conscientia periculosius? Quid tamen illa inter Clericos frequentius? Reverà, quot sunt qui transeuntes in affectum cordis, & omnia appendentes in statera dolosa, dicunt malum bonum, & bonum malum, ponentes tenebras lucem, & lucem tenebras, ponentes amarum in dulce, & dulce in amarum? *Quodcumque volunt, bonum est; & quodcumque eis placet, sanctum est.* Sanctus Augustinus.

Quot sunt qui sua scientia tumidi & innixi quemquam consulere & intelligere nolunt, ut benè agant, qui è contra, præsumptione & malitia excœcati, ac in propria causa iudices, non solum respiciunt, ut meros scrupulos, quædam peccata, quæ juxta pondus sanctuarii maxima sunt, sive propter scandalum, sive propter contemptum, & alia adjuncta, sed etiam arbitrantur interdum se obsequium præstare Deo? O quantæ tenebræ!

Quot sunt qui quidem proprio non in-

nituntur iudicio, qui tamen, ut remordentes conscientias Apostolica delinire licentia possint, & ut suis cupiditatibus, effrenati & tutò servire valeant, coacervant sibi & sequuntur magistros auribus prurientes, pulvillos ponentes sub omni capite, errantes ab utero, loquentes falsa, à veritate avertentes, in deceptione illusores, aut ad summum minimæ probabilitatis scintillæ, relicta semper probabiliori sententia, adhærentes?

Quot sunt qui peccatum alienum, non ut opprobrium, sed ut exemplum sumentes, & huic sæculo se in omnibus conformantes, irrita faciunt mandata Dei propter nefariam traditionem? Nos autem talem consuetudinem non habemus, nec Ecclesia Dei. *1. Cor. 11. v. 16.* Quare? quia consuetudo sine veritate vetustas erroris est. *S. Cypr.* Numquid Evangelio prævalere debet, vel privilegium Nationum, vel patrocinium Personarum? minimè. *Tert.* Numquid ergo hi sectatores consuetudinum, ad vitia lenocinantium, cum multitudine salvabuntur? nequaquam; sed potius, cum testes & patronos dormientes adhibeant, verè cum illis obdormiunt, & tandem timore

horribili turbati, dicent cum multitudine: *ergo erravimus. Sap. 5. v. 6.*

Reverà quot sunt qui nescientes in hoc misero statu, quòd ab eis recesserit Dominus, iniquitatem & sacrilegia quasi aquam bibunt inscii, & viam salutis æternæ sibi securè nimis præcludunt inconsiderati? Nefanda securitas! Quomodo ergo resipiscant? Heu! sibi infaustè dicunt *pax, pax*; attamen eis terribiliter dicitur: *Non est pax*; nomen quidem habent quòd vivant, sed mortui sunt. Periculosa vita, proditoria mors! Quare? quia videntur thesaurizare blandè sibi iram Dei per vitam, & tandem mori certa & pessima peccatorum morte. Deplo-randa sors! O conscientia falsa, abysus multa! *S. Bern.*

Nonne & tu, charissime Frater, ex illis es, vel non obediendo veritati & definitionibus Ecclesiæ Romanæ, vel non loquendo quæ docent sanam doctrinam, vel disseminando libros suspectos & pestiferos, vel citò imponendo manus, & nondum probatos ad regale sacerdotium exaltando, vel absolvendo indignos, necnon compartem & complicem in materia luxuriæ, & sic favendo impudici-

tiarum & abominationum monstra, vel reputando in eadem materia tamquam parum quod non est parum, vel habendo te circa venerea merè negativè, vel versando in proxima ejusdem peccati occasione, & pusillos sic multifariam scandalizando?

Nonne ex illis es, non instruendo populum, nec eum de peccato arguendo, vel confessionis sigillum, saltem indirectè, violando, vel non recitando officium, & non cantando Missas, anniversaria, &c. attentè & devotè, vel possidendo plura beneficia, vel ea indignis conferendo, rejectis dignis, aut ea nequiter & simoniacè resignando, vel foundationes & legata pia adimplere negligendo, vel non celebrando pro populo juxta mensuram reddituum tuorum, vel differendo ad longius tempus Missarum celebrationem, vel accipiendo pro una Missa plura justo stipendia, & his pluribus acceptis per unam Missam satisfaciendo, vel accepto pinguiori stipendio sacra per alios exsolvendo, dans illis consuetum stipendium, & reliquum retinendo, vel non incumbendo reparationibus faciendis domui presbyterali, aut agris tuo

beneficio annexis? quid hinc tua tibi objicit conscientia?

Nonne ex illis es, Missam non nisi rarissimè præ falsa humilitate celebrando, vel non residendo per fraudem in choro, in Parochia, & in Ecclesia tua, aut residendo perfunctoriè & velut phantasma, vel non notando absentes, aut corpore tantum præsentés, eisque distributiones elargiendo, vel dissipando luxu, ludo, commessationibus, & nimio erga parentes affectu res ecclesiasticas, quæ Dei & pauperum sunt, vel faciendo domum negotiationis?

Nonne ex illis es, non faciendo fructus dignos pœnitentiæ; vivendo è contrà tepidè, molliter, & secundùm carnem; quinimò jejunium levi de causa frangendo, aut non jejunando juxta regulas ab Ecclesia statutas? Nonne modica spernendo paulatim decidisti, & in profundum peccatorum tandem venisti? Quoties propter invidiam, odia, discordias, schismata, rixas, detractiones, contumelias, calumnias, & lites factus es Deo odibilis & hominum abominatio? Nonne propter otiositatem, ignorantiam, socordiam, omissiones & in-

considerationes voluntarias communicasti imprudens peccatis alienis? Nonne propter negligentiam reparandi honorem proximi, vel restituendi fructus, quos quibusdam in casibus non debuisses facere tuos, lethaliter lapsus es? Nonne propter avaritiam Dominum prodidisti, sicut perfidus Judas, & pauperum necator fuisti, sicut dives?

Quoties peccati mortalis, quamvis occulti, conscius, nec illud confessus es, nec illud tantillum tua culpa percepisti, & tamen absque prævia confessione ad sacrum altare introisti, & sic iudicium tibi manducasti & bibisti? Nonne ergo cæcus à nativitate, & usque ad mortem cæcus, sacrilegia super sacrilegia ad mortem usque appones? Quoties operando cum conscientia practicè dubia mortaliter peccasti? Quare? *quia omne quod non est ex fide, peccatum est.* Rom. 14. v. ult. Quid enim per fidem ibi intelligitur, nisi certa de bonitate actus persuasio? Quoties defectu sufficientis examinis, veri doloris, sinceri ac firmi propositi scædam egisti pœnitentiam?

Quid ad hæc respondes? Nihil times, ubi omnia sunt formidinis plena? Ecquid?

nemo scit an amore, an odio sit dignus; omnes, vel ipsi sancti, de propitiato peccato timere debent: Apostolus Paulus, vas electionis, nihil sibi conscius erat, at tamen non se credebat omninò justificatum; tu verò, charissime Frater, qui tibi ipsi imponens, sæculi viam spatiosam sequeris; tu qui habes conscientiam aded sauciatam, & reptilibus quorum non est numerus corrosam; tu qui inter mille labyrinthos intrincatus, non cogitas corde, quin potiùs timoratorum conscientiam scrupuli accusas; tu, inquam, non times? quinimò securè vivis? Illusoria tranquillitas! credis ne quòd ex hac vita securè exiturus sis, & quòd post mortem visurus sis Deum salvatorem tuum, illo in æternum fruiturus? Erras. Quare? quia illi soli videbunt Deum qui mundo corde, conscientia bona, & fide non ficta serviunt illi.

Verùm hæc quia locuti sumus tibi, tristitia forsàn implevit cor tuum. Attamen etsi hæc omnia contristaverint te, non nos pœnitet; imò verò gaudemus, non quia contristatus es, sed quia ad pœnitentiam jamjam contristandus es. Ad hæc penitentiam excitare te volumus,

non verò ad scrupulos, anxietates, multò minùs ad insaniam aut desperationem te adigere.

Quapropter redi ad cor, charissime Frater, hæc omnia sigillatim & seriò expende coram Christo iudice; quippe hæc & aliam ducunt Clericos in falsam conscientiam. Nonne & te in laqueum diaboli inopinantem detruserunt? Statue te contra faciem tuam, conscientia sinus & latebras districtius explora; hæc tua conscientia te in conspectu iudicis accusabit simul & condemnabit, si tibi blanditus fueris.

Quamvis autem in his omnibus non offenderis, quid prodet tibi? nonne qui offendit in uno, factus est omnium reus? Cave ergo ne lumen quod in te est, tenebræ sint; scito quia Dominus intuetur cor, & quod in eo tenebræ non sint ullæ. Fode parietem hujus cordis tui: ibi videbis forsitan abominationes pessimas: accipe lucernam in manibus tuis. Surge ergo qui dormis, & illuminabit te Christus; surge velociter, & te ipse scrutatus, age pœnitentiam super tot peccatis nec recogitatis, imò nec notatis; in thesauris tamen Dei signatis, &

conditis. Roga enixè ipsum Deum, ut te ab occultis mundet; sed & tu gratia ejus adjutus rectas facito vias tuas, & sequere deinceps viam arctam quæ ducit ad illam pacem quæ exuperat omnem sensum, & indè ad vitam æternam. Cave & iterum cave ne tibi nimium blandiaris, nec innitaris prudentia tuæ, sed habe pastorem & ducem juxta cor Dei, cui docibilis sis corde; da & tu operam ut *ante omnia opera verbum verax precedat te, & ante omnem actum consilium stabile.* Eccli 37 v. 20. Quapropter nihil agas quod conscientia, rectoque Dei iudicio non sit consentaneum, quodque jamjam moriturus fecisse nolles. Hæc erit gloria tua; testimonium bonæ conscientia. Quid optabilius?

ARTICULUS XII.

Difficultas conversionis Sacerdotum, & summum eorum damnationis periculum.

Grandis dignitas Sacerdotum! Sed grandis ruina eorum si peccent! S. Hier. Cùm sint Angeli Domini, amici Dei, scientes bonum & malum, quodammodo Dii &

verè filius Excelsi omnes, ac gratiarum ubertate inebriati; quando ipsi peccant, inexcusabiles sunt. Hinc fit ut eorum conversio sit admodum difficilis, sive quia tenet eos superbia, adeò ut omne consilium respuant, sive quia deliciis affluentibus, vitæ asperioris labores perhorrescunt; sed, sicut scriptum est, inerasati & dilatati recalcitrant; sive quia in Scripturis exercitati, ad nullum Dominicæ communicationis tonitrum expergiscuntur. *Nihil ergo impossibilius, inquit D. Chrysostomus, quam corrigere eum qui omnia scit; nam quidquid terribile est in Scripturis, usu vilescit; propterea Clericus, si ceperit eas contemnere, numquam excitatur ut illas timeat. Quis unquam vidit Clericum citò penitentem? Laici delinquentes facile emendantur: Clerici autem, si mali fuerint, incorrigibiles sunt.*

Heu charissime Frater! nonne & tu id ipsum experiris? Et verò frangitne cor tuum illa vox Domini confringentis cedros Libani? Emollitne duritiam tuam mors peccatorum pessima? Numquid te movent alia tremenda nimis Dei oracula, quæ ipse legis ac prædicas, & quæ laicos ac rudes ad penitentiam excitant?

Quomodo ergo ad Deum converteris? quomodo effugies à iudicio gehennæ? Audi, audi D. Chris. sic rectè concludentem: *Non temerè dico, ut affectus sum ac sentio: non arbitror inter Sacerdotes multos esse qui salvi fiant, sed multos esse qui pereant.* Sic sentit de cunctis Sacerdotibus; ecce nunc quid de Parochis sentiat idem Doctor: *miror an fieri possit ut aliquis ex Rectoribus sit salvus.* A talibus verbis non formidat cor tuum? hoc barathrum tibi imminens non effugies? non contendes magnis tuis fletibus & laboribus ad vitæ novitatem & integritatem renovari? non curabis, post acceptam justitiam, dignis & assiduis penitentiae fructibus in ea perseverare, ut nulla tibi deinceps dominetur iniquitas, & ne quid deterius contingat tibi? O stupiditatem tuam, damnationis æternæ prænuntiam!